

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاونت تنظیم‌گری و نظارت

مدیریت کل نظارت غیر بانکی

**شیوه‌نامه تعیین، نحوه اخذ و نگهداری
سپرده قانونی صندوق‌های قرض الحسنه**

اداره نظارت بر موسسات پولی غیر بانکی ۱

زمستان ۱۴۰۴

به استناد تبصره ماده (۲) دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال صندوق‌های قرض‌الحسنه مصوب ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ هیأت عالی، این شیوه‌نامه چارچوب اجرایی و الزامات مربوط به تعیین، نحوه اخذ و نگهداری سپرده قانونی صندوق‌های قرض‌الحسنه توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را به شرح ذیل تعیین می‌نماید.

ماده ۱- اصطلاحاتی که در این شیوه نامه بکار رفته است، به شرح زیر تعریف می‌شود:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۱-۲- **دستورالعمل:** دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال صندوق‌های قرض‌الحسنه مصوب مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ هیأت عالی؛
- ۱-۳- **صندوق:** صندوق قرض‌الحسنه اعم از صندوق قرض‌الحسنه خرد، صندوق قرض‌الحسنه کوچک، صندوق قرض‌الحسنه متوسط، صندوق قرض‌الحسنه بزرگ که در قالب مؤسسه غیرتجارتی موضوع بند (الف) ماده (۲) «آیین‌نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیرتجارتی» تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می‌نماید؛
- ۱-۴- **منابع مشمول سپرده قانونی:** سپرده‌های قرض‌الحسنه پس انداز، وجوه اداره شده مصرف نشده و سایر منابع به تشخیص اداره نظارت بر موسسات پولی غیر بانکی ۱.
- ۱-۵- **عامل نظارتی:** شامل بانک‌های قرض‌الحسنه، سازمان اقتصاد اسلامی ایران و کانون‌های صندوق‌های قرض‌الحسنه دارای صلاحیت که در چارچوب جز (۲) بند (ج) ماده (۹) قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران و به موجب چارچوب امور نظارتی صندوق‌های قرض‌الحسنه مصوب هیأت عالی بانک مرکزی (موضوع ماده (۲) دستورالعمل)، مسئولیت نظارت بر فرآیندهای تأسیس، فعالیت، نظارت، گزیر و... صندوق‌های قرض‌الحسنه را تحت نظارت و هدایت بانک مرکزی بر عهده می‌گیرند؛
- ماده ۲-** نرخ سپرده قانونی صندوق متوسط پنج درصد و صندوق بزرگ هشت درصد مشمول سپرده قانونی تعیین می‌گردد.
- ماده ۳-** محاسبه، اخذ و تعدیل سپرده قانونی نزد بانک مرکزی برای صندوق متوسط به صورت فصلی و صندوق بزرگ به صورت ماهانه انجام می‌شود. این محاسبه شامل کلیه روزهای کاری و تعطیل خواهد بود.
- تبصره: در تعطیلات طولانی مدت از قبیل عید نوروز مهلت ارسال صورت محاسبات و روز تودیع سپرده قانونی توسط اداره نظارت بر موسسات پولی غیر بانکی ۱ قابل تغییر است.
- ماده ۴-** نرخ و نحوه محاسبه سپرده قانونی صندوق خرد، کوچک و متوسط تا زمان انتقال امور نظارتی از بانک مرکزی به عامل نظارتی، مطابق با "دستورالعمل چارچوب امور نظارتی صندوق‌های قرض‌الحسنه با استفاده از ظرفیت عامل نظارتی مصوب هیأت عالی مورخ ۱۴۰۴/۰۶/۱۸" خواهد بود.
- تبصره ۱: در زمان انتقال امور نظارتی صندوق از بانک مرکزی به عامل نظارتی، مبالغی که صندوق قبلاً تحت عنوان ذخیره احتیاطی و یا سپرده قانونی نزد بانک مرکزی تودیع نموده، با ارائه درخواست صاحبان امضای مجاز صندوق و با تایید اداره نظارت بر موسسات پولی غیربانکی ۱، مبالغ مزبور توسط اداره عملیات ریالی به حساب عامل نظارتی واریز و حساب صندوق نزد اداره عملیات ریالی بسته خواهد شد.
- تبصره ۲: در زمان انتقال امور نظارتی صندوق از عامل نظارتی به بانک مرکزی، عامل نظارتی میبایست مبالغ دریافتی ذخیره احتیاطی را به حساب معرفی شده در بانک مرکزی انتقال و اداره حسابداری کل با اعلام اداره نظارت بر موسسات پولی غیربانکی ۱، مبالغ مزبور را بعنوان سپرده قانونی صندوق منظور نماید.

ماده ۵- صندوق موظف است ضمن محاسبه و تودیع سپرده قانونی متعلقه در قالب جدول شماره (۱) حداکثر تا یک هفته پس از اتمام دوره، نسبت به ارسال مدارک به ادارات حسابداری کل و نظارت بر موسسات پولی غیر بانکی ۱ اقدام نماید. اداره نظارت بر موسسات پولی غیر بانکی ۱ کنترل صحت محاسبات سپرده قانونی را در اجرای صحیح این شیوه نامه به صورت موردی بررسی و تغییرات و موارد انحراف احتمالی را جهت اصلاح به صندوق و اداره حسابداری کل اعلام نماید.

ماده ۶- اداره حسابداری کل پس از دریافت مدارک و مستندات سپرده قانونی از صندوق، حساب سپرده قانونی صندوق را تعدیل و تغییرات متناظر را در حساب جاری آن صندوق اعمال می نماید.

ماده ۷- صندوق مشمول این شیوه نامه، مشروط به تودیع حداقل ۱۵ درصد مبلغ سپرده قانونی متعلقه، با ارائه درخواست کتبی، می تواند نسبت به پرداخت مابقی سپرده بصورت اقساطی حداکثر تا دو سال با تشخیص معاون تنظیم گری و نظارت اقدام نماید. تا زمان تودیع کامل سپرده قانونی، مبالغ پرداختی از این بابت، مشمول جایزه سپرده قانونی نخواهد بود.

تبصره: در هر صورت صندوق میبایست سپرده قانونی متعلقه را در مدت زمان مندرج در این ماده را بصورت کامل تودیع نماید.
ماده ۸- در صورت تاخیر در ارائه مدارک محاسبات سپرده قانونی متعلقه در زمان افزایش مبلغ مزبور و تاخیر در پرداخت اقساط موضوع ماده (۷) این شیوه نامه از سوی صندوق، اداره حسابداری کل نسبت به محاسبه وجه التزام براساس ۱۰۰ درصد مبلغ افزایش و اقساط معوق به نسبت تعداد روزهای تاخیر اقدام خواهد نمود.

ماده ۹- اداره نظارت بر موسسات پولی غیر بانکی ۱ می تواند با تایید معاون تنظیم گری و نظارت، نسبت به آزادسازی نرخ سپرده قانونی موضوع این شیوه نامه، حسب شرایط و اقتضات اقدام نماید.

این شیوه نامه در (۹) ماده و (۴) تبصره در تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ به تصویب هیأت عامل بانک مرکزی رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

جدول شماره ۱ - سپرده قانونی صندوق قرض الحسنه

(ارقام به میلیون ریال)

صورت محاسبه سپرده قانونی - پایان دوره منتهی به *****

ردیف	نوع سپرده	نرخ	مانده سپرده	مبلغ سپرده قانونی متعلقه
۱	سپرده قرض الحسنه پس انداز			
۲	وجوه اداره شده مصرف نشده			
۳	سایر حسابها			
	جمع کل			
	کسر می شود: سپرده قانونی تودیع شده			
	افزایش (کاهش) سپرده قانونی			